

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. тач. 6. и 15. Устава Републике Србије, којим је предвиђено да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује, порески систем и финансирање остваривања права и дужности Републике Србије утврђених Уставом и законом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

• *Проблеми које овај закон треба да реши, односно циљеви који се овим законом постижу*

Разлози за доношење овог закона садржани су у потреби да се, у домену политике акциза, када се ради о опорезивању акцизом алкохолних пића, постигне постепена хармонизација акцизне политике са стандардима Европске уније.

Закон о акцизама у делу опорезивања акцизом алкохолних пића није усаглашен са директивама ЕУ, и то са *Council Directive 92/83/EEC of 19 October 1992 on the harmonization of the structures of excise duties on alcohol and alcoholic beverages* (Структурном директивом о алкохолним пићима 92/83/ЕЕЗ од 19. октобра 1992. и *Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages* (Директивом о приближавању стопа акциза на алкохолна пића 92/84/ЕЕЗ од 19. октобра 1992. год). С тим у вези, у циљу постепеног усклађивања домаћег законодавства из области опорезивања акцизом алкохолних пића, овим законом предлежу се измене које се односе на опорезивање акцизом јаких алкохолних пића.

Наиме, према прописима Европске уније акциза на јака алкохолна пића утврђује се по хектолитру чистог алкохола на 20⁰С и израчунава се на основу броја који означава запремину алкохола изражену у хектолитрима у готовом производу, без обзира на врсту јаког алкохолног пића и независно од сировина од којих се производе, док се акциза у Републици Србији на јака алкохолна пића према важећем законском решењу обрачунава и плаћа у зависности од врсте јаког алкохолног пића.

Према Закону о акцизама, сва јака алкохолна пића, која су уређена прописима којима се уређује област јаких алкохолних пића – Закон о јаким алкохолним пићима („Службени гласник РС”, број 92/15), подељена су у три акцизне категорије у зависности од сировина од којих се производе и садржаја етанола, и то на: ракије од воћа, грозђа, вина и друге воћне ракије са додатком екстракта биља, делова биља или пољопривредних производа; ракије од житарица и осталих пољопривредних сировина и на остала јака алкохолна пића. Све три категорије алкохолних пића спадају у различиту акцизну групу, и на наведена алкохолна пића плаћа се различити износ акцизе.

С обзиром на то да постоји одступање домаћег законодавства у односу на директиве Европске уније, овим законом предлажу се измене у погледу начина обрачунавања и плаћања акцизе на јака алкохолна пића. Нацртом закона о измени Закона о акцизама предлаже се да се акциза на јака алкохолна пића плаћа у износу од 46.250,00 динара на један хектолитар чистог алкохола мерен на температури од 20⁰С, а да се акциза обрачунава тако

што се основица множи бројем који означава запремину алкохола изражену у хектолитрима у готовом производу.

Такође, одредбом члана 37. ССП-а (Забрана фискалне дискриминације), који је потписан 29. априла 2008. године, а који је ступио на снагу 1. септембра 2013. године, прописано да ће се Заједница и Србија уздржавати од увођења, и укинуће уколико постоји, сваку меру или праксу унутрашње фискалне природе, којом се производи једне стране, непосредно или посредно, дискриминишу у односу на сличне производе који потичу са територије друге стране. За производе који се извезу на територију једне од страна не могу се остварити користи од повраћаја унутрашњег посредног опорезивања у износу који премашује износ посредног пореза који је на њих наметнут.

С обзиром на то да систем опорезивања акцизом алкохолних пића у Републици Србији није усаглашен са директивама ЕУ и да овакав начин опорезивања акцизом алкохолних пића није у сагласности са чланом 37. ССП-а (Забрана фискалне дискриминације), у циљу стварања услова за отварање преговора о Преговарачком поглављу 16 – Порези, потребно је да Република Србија усклади своје законодавство које се односи на опорезивање акцизом алкохолних пића, како би се осигурала потпуна усклађеност са чланом 37. ССП-а.

Наиме, у извештајима Европске комисије (ЕК) наводи се да Република Србија опорезује одређене врсте углавном локално произведених алкохолних пића по нижој стопи у односу на неке друге сличне, углавном увезене врсте алкохолних пића. Европска комисија сматра да такве одредбе нису у складу са чланом 37. Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП) између ЕУ и Републике Србије. Узимајући у обзир наведено, ЕК препоручила је да Преговарачког поглавља 16 - Порези може бити отворено за преговоре под условом да се испуни дато мерило, односно да Република Србија ревидира своје законодавство о опорезивању акцизом алкохолних пића, како би се осигурала потпуна усклађеност са чланом 37. ССП-а о фискалној дискриминацији.

Имајући у виду наведено, а у циљу стварања услова који ће омогућити отклањање препрека за отварање Преговарачког поглавља 16 – Порези, даље усаглашавање Закона о акцизама са прописима ЕУ, као и усклађеност Закона о акцизама са чланом 37. ССП-а о фискалној дискриминацији, овим законом предлаже се да се сва јака алкохолна пића, независно од сировина од којих се производе и садржаја етанола, опорезују према садржаном проценту чистог алкохола мерен на температури од 20⁰С у том готовом производу, чиме се врши изједначавање пореског третмана свих јаких алкохолних пића.

• Разматране могућности да се проблеми реше и без доношења закона

Имајући у виду да је реч о елементима система и политике јавних прихода који се, сагласно одредбама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19 и 72/19) уводе законом, то значи да се измене и допуне тих елемената могу вршити само законом. Према томе, како се материја која се уређује овим законом односи на опорезивање акцизом акцизних производа и спада у законодавну регулативу, није разматрано, нити је било основа за разматрање њеног уређења другим законом или подзаконским актом.

• Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема

С обзиром на то да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона, тј. изменама и допунама Закона.

Уређивањем порескоправне материје, овим законом даје се допринос правној сигурности и обезбеђује јавности доступност у погледу вођења пореске политике, с обзиром на то да се овај закон као општи правни акт објављује и ствара једнака права и обавезе за све субјекте који се нађу у истој порескоправној ситуацији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. Нацрта закона предлаже се измена члана 12а Закона о акцизама, на начин да се акциза на алкохолна пића из члана 12. став 2. овог закона (јака алкохолна пића) плаћа у износу од 46.250,00 динара на основицу која чини један хектолитар чистог алкохола мерен на температури од 20⁰С, а обрачунава се тако што се основица множи бројем који означава запремину алкохола изражену у хектолитрима у готовом производу. Предложеном изменом члана 12а Закона о акцизам, начин обрачуна, као и износ акцизе на нискоалкохолна пића и пиво није промењен.

У члану 2. Нацрта закона предлаже се да се прво наредно усклађивање динарских износа акцизе на алкохолна пића изврши у 2022. години, индексом потрошачких цена у 2021. години, као и да даном ступања на снагу овог закона престају да важе Усклађени динарски износи акциза из члана 9. став 1. тачка 1), тачка 2) алинеја трећа, тачка 3) алинеја четврта, тачка 4), тачка 5) алинеја четврта, тачка 6) и тачка 7) алинеја трећа, члана 9. став 5. тачка 1) подтачка (1) алинеја трећа, подтачка (4) алинеја прва, подтач. (5) и (6), тачка 2), тачка 3) подтачка (1) алинеја трећа, подтачка (2) алинеја прва, подтачка (3), тач. 4), 5) и 6), члана 12а, члана 14. и члана 40г Закона о акцизама годишњим индексом потрошачких цена у 2020. години („Службени гласник РС”, број 11/21), у делу који се односе на износе акциза на алкохолна пића, и то на ракије од воћа, грозђа, вина и друге воћне ракије са додатком екстракта биља, делова биља или пољопривредних производа, ракије од житарица и осталих пољопривредних сировина и остала јака алкохолна пића.

У члану 3. Нацрта закона предлаже се да алкохолна пића из члана 12а став 1. тач. 1) до 3) Закона о акцизама, која су стављена у промет пре ступања на снагу овог закона, а обележена су контролним акцизним маркицама у складу са Уредбом о изгледу контролне акцизне маркице, врсти података на маркици и начину и поступку одобравања и издавања маркица, вођења евиденција о одобреним и издатим маркицама и обележавања цигарета, алкохолних пића и кафе („Службени гласник РС”, бр. 137/04, 11/05, 29/05, 56/05, 75/05, 88/05, 108/06, 83/11, 113/15, 9/17 и 108/17), могу бити у промету до истека залиха.

Такође, предлаже се да се алкохолна пића из члана 12а став 1. тач. 1) до 3) Закона о акцизама, за које су преузете контролне акцизне маркице пре ступања на снагу овог закона, обележавају контролним акцизним маркицама у складу са Уредбом о изгледу контролне акцизне маркице, врсти података на маркици и начину и поступку одобравања и издавања маркица, вођења евиденција о одобреним и издатим маркицама и обележавања цигарета, алкохолних пића и кафе.

Предлаже се да се почев од дана ступања на снагу овог закона јака алкохолна пића, до доношења прописа којим ће се уредити њихово обележавање, обележавају у складу са Уредбом о изгледу контролне акцизне маркице, врсти података на маркици и начину и поступку одобравања и издавања маркица, вођења евиденција о одобреним и издатим маркицама и обележавања цигарета, алкохолних пића и кафе, обележавау се контролном акцизном маркицама.

У члану 4. Нацрта закона предлаже се да се прописи из члана 18. став 5, члана 30. став 3. и члана 34. Закона о акцизма („Службени гласник РС”, бр. 22/01, 73/01, 80/02, 80/02-др. закон, 43/03, 72/03, 43/04, 55/04, 135/04, 46/05, 101/05-др. закон, 61/07, 5/09, 31/09, 101/10, 43/11, 101/11, 93/12, 119/12, 47/13, 68/14-др. закон, 142/14, 55/15, 103/15, 108/16, 30/18 и 153/20) ускладе са одредбама овог закона у року од девет месеци. Такође, предлаже се да се до доношења наведених прописа, примењују прописи који су донети на основу Закона о акцизима („Службени гласник РС”, бр. 22/01, 73/01, 80/02, 80/02-др. закон, 43/03, 72/03, 43/04, 55/04, 135/04, 46/05, 101/05-др. закон, 61/07, 5/09, 31/09, 101/10, 43/11, 101/11, 93/12, 119/12, 47/13, 68/14-др. закон, 142/14, 55/15, 103/15, 108/16, 30/18 и 153/20).

У члану 5. Нацрта закона предлаже се да су произвођачи јаких алкохолних пића из члана 1. овог закона, који на дан ступања на снагу овог закона имају произведена алкохолна пића из члана 12а став 1. тач. 1) до 3) Закона о акцизима („Службени гласник РС”, бр. 22/01, 73/01, 80/02, 80/02-др. закон, 43/03, 72/03, 43/04, 55/04, 135/04, 46/05, 101/05-др. закон, 61/07, 5/09, 31/09, 101/10, 43/11, 101/11, 93/12, 119/12, 47/13, 68/14-др. закон, 142/14, 55/15, 103/15, 108/16, 30/18 и 153/20), дужни да са стањем на тај дан изврше попис затечених залиха наведених производа и да пописне листе доставе надлежном пореском органу у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

У члану 6. Нацрта закона предлаже се да овај закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити посебна средства у републичком буџету.